

Joutsan seurakunta 1976-2006

Mervi Ruokola-Parkkonen

Joutsan seurakunta 1976-2006

Alkusanat

Työntekijät

Toimitilat

Jumalanpalvelus- ja muu seurakuntaelämä

Lapsi- ja nuorisotyö

Musiikkielämä

Diakonia

Lähetys

Seurakunnassa tapahtuu

Alkusanat

”Kiitävi aika, vierähtävät vuodet, miespolvet vaipuvat unholaan...”

Seurakunta on ollut osa joutsalaisten elämää jo 150 vuotta. Tähän ajanjaksoon mahtuu monenlaisia vaiheita, myrskyä ja tyventä. Seurakunta on pysynyt mukana muutoksessa, ja osannut vastata seurakuntalaistensa tarpeisiin, sillä on edelleen paikkansa niin arjessa kuin pyhässäkin. Perusajatus on säilynyt: julistaa Jumalan sanaa lähellä ja kaukana sekä huolehtia heikommassa asemassa olevista – ja olla kaikkien seurakuntalaisten saavutettavissa. Ketään ei käännytetä pois seurakunnan toiminnasta.

Tätä historiikkia tehdessäni ja seurakunnan toimintaan perehtyessäni minuun teki erityisen vaikutuksen se, miten monella tavalla seurakunta on läsnä tavallisen ihmisen arjessa. Seurakunnan toiminta on luontevasti kaikenikäisten ja kaikissa elämäntilanteissa olevien tavoitettavissa. Arvostukseni seurakunnan työmuotoja kohtaan nousi entisestään historiikkia kirjoittaessani.

Viranhaltijoiden roolia ei voi liikaa korostaa, he mahdollistavat sen, että seurakunnassa tapahtuu ja että sen toiminta pysyy ajan hermoilla. Myös luottamushenkilöiden osa on erittäin tärkeä. Lukuisten vapaaehtoisten panos vaatii myös oman maininnan, heidän pyyteetön toimintansa seurakunnan hyväksi on kunnioitettavaa ja arvokasta.

Tämä historiikki pitää sisällään ajanjakson vuodesta 1976 vuoteen 2006. Tänä aikana seurakunnan tutut toimintamuodot ovat vakiintuneet ja saaneet nykyisen muotonsa; lapsille ja nuorille on järjestetty toimintaa, vanhukset ovat kokoontuneet päiväpiireihin, lähetyspiirit ovat keränneet varoja lähetystyön tukemiseen... Sanaa kuulemaan on kerääntynyt jokasunnuntaisiin jumalanpalveluksiin, kinkereille ja erilaisiin tilaisuuksiin, ja tietenkin seurakuntalaisia on kastettu, laskettu ripille, vihitty avioliittoon ja siunattu viimeiselle matkalle.

Ristiriidoilta, kritiikiltä, taloudellisesti vaikeilta ajoilta ei ole välttytty, mutta se ei silti ole lamaannuttanut seurakunnan toimintaa, vaan se on kaikissa tilanteissa pyritty kohdistamaan seurakuntalaisten yhteiseksi hyväksi.

Jo edesmennyt, arvostettu kirkkoherra Juho Kiiski kirjoitti 1970-luvulla seurakunnan vuosikertomuksen loppuun sanat, jotka toimivat ohjenuorana vielä tänäkin päivänä:

”...ja kun hyvää teemme, älkäämme lannistuko, sillä me saamme ajan tullen niittää, jos emme väsy.”

Työntekijät

”Rauha maassa, pappi joka pitäjässä”, sanotaan vanhassa sananlaskussa. Joutsan seurakuntaa on kahdenkymmenen vuoden aikana luotsannut kolme kirkkoherraa; vuosina 1976-1989 Juho Kiiski, 1989-1997 Heikki Salminen ja vuodesta 1997 Timo Pietilä.

1970-luvulla Joutsan seurakunnassa ei ollut kappalaista, vaan nuorisopastori. Kappalaisen virka oli seurakuntaan perustettu jo vuonna 1876, mutta se oli lakkautettu vuonna 1965 kirkollisverotuksen helpottamiseksi ja muutettu nuorisopastorin viraksi, joka oli vuosia täyttämättä. Vuodesta 1976 vuoteen 1980 nuorisopastorina toimi Matti Puontila, vuodesta 1980 vuoteen 1983 Juhani Kapiainen, 1983-1986 Timo Huuhtanen ja vuodesta 1987 vuoteen 1988 Heikki Salminen. Vuonna 1988 nuorisopastorin virka muutettiin jälleen kappalaisen viraksi, ja siihen asetettiin kirkon 175-vuotisjuhlan yhteydessä Heikki Salminen, joka seuraavana vuonna valittiin eläkkeelle jääneen Juho Kiiskin tilalle kirkkoherraksi ja seurakuntaan saatiin ensimmäinen naispappi, Ritva Gerdt, joka hoiti kappalaisen tehtävää vuoden verran. 1990-1997 kappalaisena toimi Timo Pietilä, ja vuodesta 1998 eteenpäin Annukka Nuto. Huhtikuusta 2002 saman vuoden syyskuuhun Nuton kanssa kappalaisen tehtävissä vuorotteli Eeva Makweri. Tapani Kujala hoiti kappalaisen viransijaisuutta 4.8.2003-30.11.2004, jolloin Annukka Nuto toimi kirkkoherrana.

Seurakunnan taloudesta huolehti sivutoimisena taloudenhoitajana vuodesta 1976 vuoteen 1980 eläkkeelle siirtymiseensä saakka Veikko Mattila. Vuonna 1980 taloudenhoitajan tehtäviä hoiti Mauno Kuvaja, samana vuonna taloutta alkoi hoitaa Raimo Raittinen, jonka jälkeen vuonna 1982 taloudenhoitajan tehtävät muutettiin talouspäällikön viraksi. Tähän virkaan valittiin Eila Pälvimäki, joka on hoitanut seurakunnan taloutta vuodesta 1982.

Suntion tehtävistä on huolehtinut koko historiikkiin sisältyvän ajan Sakari Eskelinen, ja seurakuntakodin vahtimestarin ja pääemännän tehtävistä Aila Eskelinen.

Kirkkoherranviraston kanslistina on toiminut vuoteen 1989 eläkkeelle jäämiseensä saakka Hilikka Kiiski, ja hänen jälkeensä Raija Metsänen ja Tuija Salo.

Muut viranhaltijat esitellään eri toimintamuotojen yhteydessä tuonnempana.

Toimitilat

Kirkko keskellä kylää

Vuonna 1813 rakennettu Joutsan kirkko on seurakunnan toiminnan sydän. Se toimi vuosikymmenet jumalanpalvelusten sekä kirkollisten toimitusten päänäyttämönä, mutta 1970-80 -luvulla alkoivat yleistyä myös kirkossa järjestettävät muut tilaisuudet, lähinnä konsertit; kirkkoon on kerääntynyt kuuntelemaan niin paikallisten musiikintaitajien esityksiä kuin ammattilaisvoiminkin toteutettuja konsertteja. Kirkko on ahkerassa käytössä ympäri vuoden - jumalanpalvelusten ja konserttien lisäksi kirkossa on voinut mm. käydä hiljentymässä hiljaisella viikolla, rauhoittua joutopäivähälyltä kirkkokonsertissa, istahtaa joulukiireiden keskellä laulamaan kauneimpia joululauluja... Luonnollisesti kirkon ovet ovat olleet avoinna myös ulkopaikkakuntalaisille - Joutsan kirkko on toiminut tiekirkkona vuodesta 1998 lähtien, eli kesäaikaan kirkossa on voinut poiketa hiljentymässä, tutustumassa arkkitehtuuriin ja kuuntelemassa oppaan kertomaa kirkon historiaa.

Kirkkoa on remontoitu useaan otteeseen sen pitkän historian aikana. Uunien hankkiminen kirkkoon vuonna 1910 aiheutti pitkän ja riitaisen kirkonkokouksen ja johti kirkonlämmitystoimikunnan perustamiseen, ja kirkossa tehtiin perinpohjainen remontti vuonna 1938, jolloin kirkkoon mm. hankittiin keskuslämmitys, laajennettiin urkulehteriä, laitettiin sähköt ja poistettiin sivulehterit.

1984 kirkkoon asennettiin palohälytysjärjestelmä, ja kirkko maalattiin ulkoapäin vuonna 1988; edellisestä ulkomaalauksesta olikin kulunut 25 vuotta ja sisämaalauksestakin melkein 20 vuotta. Vuonna 1998 vuorossa oli jälleen mittava remontti. Kirkon takaosasta poistettiin penkkejä, ja niiden tilalle

rakennettiin ns. morsiushuone sekä wc. Alttari irrotettiin seinästä, ja alttarikaide tuotiin lähemmäs penkkejä. Liikuntarajoitteisten kulkuyhteyksiä parannettiin, samoin valaistusta, äänentoistoa ja lämpöeristystä, ja kirkkoon asennettiin sprinkleri-palontorjuntajärjestelmä. Sisämaalauksesta tehtiin hillityn sininen. Parvelta poistettiin penkit. Kirkon sisäremontin ajan jumalanpalvelukset pidettiin seurakuntakodilla ja konfirmaatiot Luhangan kesäkirkossa. Remontti oli valmis syyskuussa 1998, ja piispa Voitto Huotari vihki kirkon jälleen käyttöön 8.11. Vihkimistilaisuudessa oli läsnä 500 henkilöä. Vuonna 2003 pidettiin juhlanjumalanpalvelus 190-vuotiaan kirkon kunniaksi. Tuolloin myös kerättiin joutsalaisten kirkkomuistoja, joita julkaistiin Kirkkoposti -tiedotuslehdessä.

Kirkon kattoa korjattiin vuonna 2004, jolloin osa paanukatosta korjattiin ja osa korvattiin pellillä. Edellisen kerran kattoa oli huollettu 1960-luvun alussa, jolloin paanukatto purettiin ja tilalle laitettiin uusi.

Joutsan kirkko on toiminut kesäisin tiekirkkona vuodesta 1998 lähtien; aluksi työhön palkattiin oppaita, mutta viime vuosina tiekirkkoa on esitelty matkailijoille ja muille kiinnostuneille vapaaehtoisvoimin. Tiekirkko oli suljettuna kattoremontin vuoksi vuonna 2004.

Seurakuntakoti

Kirkon välittömään läheisyyteen vuonna 1971 rakennettua ns. uutta seurakuntataloa kuvailtiin paikallislehti Joutsan Seudussa ilmestyneessä seurakuntaviesti -nimisessä seurakunnan tiedotuslehdessä ”Arvovaltaisella kirkollisella taholla Suomen kauneimmaksi luonnehdituksi seurakuntakodiksi”. Talo otettiin seurakuntalaisten keskuudessa ilolla vastaan, ja sen käyttöaste oli alusta lähtien korkea. Seurakuntakodilla on pidetty kuluneen lähes 40 vuoden aikana lukemattomia tapahtumia ja tilaisuuksia; tuskin on yhtään sellaista joutsalaista, joka ei jossain elämänvaiheessa olisi astunut sisään seurakuntakodin ovista. Seurakuntakodista on haluttu pitää huolta myös vapaaehtoistyöllä: vuonna 1982 Mieskonmäen maa- ja kotitalousnaiset kutoivat seurakuntakodille pellavaiset pöytäliinat. 1970-luvun alusta oleva ohjelma kuvaa hyvin sitä, miten eri ikäisiä seurakuntalaisia talo viikoittain palveli:
”maanantai: päiväkerho, kirkkokuoro
tiistai: poikakerhot, raamattupiiri
keskiviikko: vanhustenpiiri, miestenpiiri (silloin kun ei kokoonnuta kodeissa)
torstai: tyttökerhot, lähetyspiiri (silloin kun ei kokoonnuta kodeissa)

perjantai: päiväkerho, nuorten peli-ilta

sunnuntai: pyhäkoulu, nuorten takkailta joka toinen sunnuntai

Lisäksi partiot viisi kertaa viikossa, kehitysvammaiset nuoret kerran kuukaudessa, lauantaisin ja sunnuntaisin hää-, kaste- ja hautajaistilaisuuksia ym., keväällä ja syksyllä kolme viikkoa rippikouluja. Järjestöt kokoontuivat: maatalousnaiset, martat, valkonauhalaiset, maataloustuottajat, eri pankkilaitokset, veteraanit, urheiluseura, osuuskauppa, meijeri, ja seurakuntakodilla järjestettiin myös kutsunnat.”

Vanha seurakuntatalo

Kirkon, kellotapulien ja uuden seurakuntakodin vieressä sijaitsee vuonna 1938 valmistunut vanha seurakuntatalo, jonka rakennutti ja 1950-luvulla seurakunnalle lahjoitti Joutsan Nuorten Kristillinen Yhdistys. Rakennus jäi 1970-luvulla vähemmälle käytölle, kun uusi modernimpi seurakuntakoti valmistui, mutta rakennuksessa on riittänyt toimintaa näihin päiviin asti. 1970-80 -luvulla vanhalla seurakuntatalolla on pidetty mm. nuorteniltoja ja partiotoimintaa, sittemmin alakerrassa nuorisotyön ylläpitämää kirpputoria ja partiokoloa, yläkerrassa nuorisotiloja. Vuonna 2000 vanhasta seurakuntatalosta tuli ns. Annan kammari, arkilähimmäisyyspalvelun keskus, jossa diakoni Pirkko Haapakan johdolla toimivat seurakunnan diakoniatyön lisäksi SPR, sosiaalitoimi ja vapaaehtoiset.

Pekkasten leirikeskus

Vuonna 1789 valmistuneella Pekkasten pappilalla on pitkä ja värikäs historia. Rakennus valmistui alun perin ”pikkupappilaksi” eli seurakunnan kappalaisen käyttöön, minkä jälkeen pappila on ehtinyt toimia sota-aikana sairaalana, sitten vanhainkotina, kunnes palasi 1950-luvulla seurakunnalliseen käyttöön.

Tuolloin rakennus toimi vuoteen 1955 asti kirkkoherran pappilana, ja siellä sijaitsi myös kirkkoherranvirasto. Tämän jälkeen Pekkanen palveli kanttorin virka-asuntona ja vuoteen 1973 asti nuorisopastorin virka-asuntona. Vuodesta 1973 lähtien rakennus on toiminut leirikeskuksena, jonka toiminta on vuosien varrella ollut erittäin aktiivista. Leirikeskuksessa on pidetty lukuisia rippileirejä, lasten- ja nuortenleirejä ynnä muita leirejä, sinne on järjestetty retkiä ja muita tapahtumia.

Vielä 1980-luvulla majoitus Pekkasisissa tapahtui aitoissa, varsinaista majoitusrakennusta ei vielä ollut. Tämä rajasi leirikeskuksen käytön kesäkuukausiksi, ja esimerkiksi vanhusten leiriohjelman järjestäminen oli

käytännössä mahdotonta, sillä vetoisat aitat ja kerrossängyt olivat hankala yhdistelmä. Ratkaiseva parannus leirikeskuksen toimintaan tapahtui keväällä 1991, jolloin Pekkasten uusi majoitusrakennus valmistui. Nyt leiritoimintaa saatettiin järjestää ympäri vuoden uudenaikaisissa ja tasokkaissa tiloissa.

Pihapiirin aitatkin säilytettiin, toiseen niistä tehtiin leirikirkko.

Vuonna 1989 Pekkasten pappilan 200-vuotista historiaa juhlittiin asiankuuluvan arvokkaasti – juhlakansa kuljetettiin paikalle kirkkoveneillä ja linja-autolla, ja heitä oli vastaanottamassa ”rovasti” ja ”ruustinna” (Martti ja Riitta Schroderus) sekä joukko ”Pappilan mamselleja”, seurakunnan nuoria. Kirkolla sijaitsi myös ns. uusi pappila, vuonna 1955 valmistunut kirkkoherran asunto ja virasto. Samalle tontille rakennettiin asunnot diakoniatyöntekijälle ja kanttorille vuonna 1966. Keskimaa osti tämän ns. Tokeron tilan seurakunnalta vuonna 2001.

Kirkkoherranvirasto

Seurakunnan arkistot olivat vanhastaan sijainneet pappiloiden yhteydessä. Suurin osa silloisista henkikirjoista ja muusta arkistomateriaalista tuhoutui vuonna 1912 sattuneessa kirkkoherran virkatalona toimineen Rauhalan pappilan tulipalossa, mutta vasta 1970-luvun lopussa seurakunnan arkisto saatiin sijoitettua asianmukaisiin tiloihin. Tätä edeltävässä vaiheessa taloustoimisto toimi vanhalla seurakuntatalolla, ja tositteita säilytettiin sen kellarissa.

Vuonna 1979 kirkkoherranvirasto ja taloustoimisto muuttivat nykyisiin tiloihinsa Joutsan osuuspankin entisiin toimitiloihin. Seurakunta tarvitsi toimivan arkiston. Yksi syy muutokseen oli myös juuri voimaan tullut väestönsuojeluasetus: arkistolle tuli olla varattuna paikka, johon se voitaisiin siirtää mahdollisessa kriisitilanteessa ja näin turvata kirkkoherranviraston jatkuvuus. Suojan tulisi olla ydinsaasteilta suojattu, ja piispantarkastuksessa valvottaisiin, miten seurakunnat huolehtivat väestönsuojeluasioista.

Kirkkovaltuusto teki yksimielisen päätöksen huoneiston ostamisesta joulukuussa 1978, tosin päätöksestä silti jonkin verran napistiin. Kirkkoherra Kiiski puolusti hankkeen taloudellista ja käytännöllistä puolta seurakuntaviestissä seuraavan vuoden toukokuussa, ja kirkkoherranviraston sijainti ja tilat osoittautuivatkin toimiviksi. Toimivuutta lisäsi sittemmin entisestään kirkkoherranvirastossa vuonna 1997 tehty remontti.

Jumalanpalvelus- ja seurakuntaelämä

Sunnuntaisin pidettävien jumalanpalvelusten lisäksi Joutsan seurakunta on järjestänyt lukemattoman määrän erilaisia hartaus- ym. tilaisuuksia. Monet tapahtumat on toteutettu yhteistyössä eri tahojen kanssa, kuten Kansan Raamattuseuran kuukausi-illat kodeissa 1970-luvulla, yhdessä Raamattuopiston ja Kristillisen opintokeskuksen kanssa pidetty Elämä kutsuu - seurakuntatapahtuma vuonna 1997 tai yhteiskristillisiä sanan ja rukouksen iltoja yhdessä Joutsan vapaaseurakunnan ja helluntaiseurakunnan kanssa 2000-luvulla.

Joutsan seurakunnassa on pidetty raamattupiirejä kirkkoherranviraston alakerrassa, aamurukoushetkiä Annan kammarilla, vietetty raamattu- ja kristillisen kirjallisuuden viikkoa sekä seurakuntaviikkoa syksyisin 1970-luvulta 1990-luvulle saakka, miestenpäiviä, naistenpäiviä, keski-ikäisten raamattu- ja keskustelupiiriä, rukouspiiriä sunnuntaisin seurakuntakodilla, 1970-80 -luvuilla Ashramia (yhdessäolotilaisuus, jonka tarkoitus on ilmentää kristillistä yhteyttä ja syventää osanottajiensa hengellistä elämää raamattutuntien, rukousryhmien ja -vartion muodossa), veteraani-iltoja... Tärkeä sijansa seurakunnan vuodenkierrossa on Margareta Högmanin muistoksi pidetyillä Marianpäiväseuroilla kevättalvella ja pääsiäisajan tilaisuuksilla.

Alkuvuodesta pidetyillä kinkereillä on tärkeä rooli seurakunnan toiminnassa. Kinkerit ovat seurakunnan vanhimpia toimintamuotoja, ja niiden rakenteessa näkyy vuosikymmenten muutos hyvin selvästi.

Alun perin kodeissa pidettävien kinkerien eli lukusten tärkeimpiä tehtäviä oli seurakuntalaisten lukemisen tarkastus. Kun kiertokoulu ja myöhemmin kansakoulu yleistyivät, eikä seurakunnan enää tarvinnut huolehtia alkeisopetuksesta, lukusten luonne muuttui kirkollisemmaksi. Lukutaidon kuulustelun lisäksi suoritettiin henkikirjoitus, ja tiedot kirjattiin suntion mukanaan kuljettamiin kirkonkirjoihin. Ohjelmassa oli hartauspuhe, kirkonkirjojen tarkistus (sillä aikaa kappalainen, kanttori ja suntio luettivat lapsia toisessa huoneessa), veisuuopetusta, raamatunläksyn ja kristinopin kuulustelua. Kinkereillä valittiin pyhäkoulunopettajat, diakoniapiirihenkilöt ja kylänvanhin.

Kinkeripäivä oli huonolukuisille vuoden pelätyin tapahtuma. 1850-60 -luvulla toiminut kappalainen David Aspelund oli ankaruudessaan pelätty kuulustelija:

hän nipisti laiskan lukijan nenän pärepihtien väliin ja seisotti tätä armotta asennossa kinkeriväen edessä. Myös kylänvanhimman katsaus lukupiirin kristillissiveellisestä tilasta pelotti kinkeriväkeä. Siispä sanonta ”Kaksi on kovaa päivää vuodessa: siantappo ja kinkerit” kuulostaa tämän päivän ihmisen korvaan varsin uskottavalta.

Enää kinkereillä ei tarvitse jännittää osaamistaan, kinkeriläksyjä ei enää opetella ulkoa, vaan pääpaino on raamatun sisällön tutkimisessa, kristinopin syventämisessä ja kertaamisessa, ymmärtämisessä. Kinkereillä keskitytään raamattutietouden lisäksi kristinoppi- ja virsiopetukseen, ja kinkereiden sisältö muistuttaa seurakunnan normaalia hartaushetkeä. Kinkereillä käy enimmäkseen vanhempaa väkeä, nuorten ja lasten osuus on vähentynyt. Kinkereillä on opetuksellisen merkityksen lisäksi kyläkunnalle sosiaalinen merkitys, se kokoaa kylän väen yhteen.

Lapsi- ja nuorisotyö

Lapset

Seurakunnassa lapset on alusta asti otettu huomioon. Seurakunnat olivat kansansivistystyön edelläkävijöitä; ne pitivät kiertokoulua ja palkkasivat koulumestareita opettamaan lukemisen, kirjoittamisen, laskemisen ja raamatuntuntemuksen alkeita. Myös pyhäkouluilla oli tärkeä rooli, niissä pääpaino oli hengellisessä opetuksessa. Seurakunta on saanut tunnustusta lapsityöstään; vuoden 2002 piispantarkastuksessa Voitto Huotari antoi erityiskiitokset seurakunnan lapsityölle.

1970-luvulta lähtien seurakunnan lapsityö on ollut päiväkerho- ja harrastuskerhopainotteista. Vuosikymmenen alkupuolella kerhotoiminta oli osa seurakuntasisären toimenkuvaa, mutta tilanteeseen tuli muutos, kun seurakuntaan perustettiin vuonna 1974 lastenohjaajan toimi – ratkaisu oli enemmän kuin perusteltu, sillä seurakuntasisären aika ei olisi riittänyt sekä lasten että diakoniatyöhön liittyvien tehtävien hoitoon. Alle kouluikäisiä lapsia riitti Joutsassa useaan päiväkerhoryhmään, ja lisäksi haluttiin järjestää hauskaa ja mielekästä tekemistä alakouluikäisille ja varhaisnuorille.

Päiväkerhot – samoin kuin iltaisin kokoontuvat koululaisten kerhotkin – pidettiin seurakuntakodin kerhotiloissa. Kirkonkylän päiväkerholaiset kokoontuvat siellä edelleen viikoittain, ja nykyisinkin alle kouluikäisten kerhoja pidetään samalla hyväksi havaitulla kaavalla: kerhoissa lauletaan, leikitään,

pidetään pieni kirkkovuoden teemoja noudattava hartaustuokio, askarrellaan ja syödään evästä. Joskus tehdään myös pieniä retkiä, 1970-80 -luvulla järjestettiin myös päiväkerholaisten juoksu- ja hiihtokilpailuja, ja joulu- ja kevätkuuhlat kuuluvat kerhovuoden kohokohtiin. Aikaisemmin järjestettiin myös äitienpäiväjuhlia. Päiväkerhot auttavat koteja kasvatustehtävässä, ja päiväkerhoilla onkin tärkeä asema kotihoidossa olevien lasten elämässä; kerhossa opetellaan ottamaan toiset huomioon ja toimimaan ryhmässä, tärkeitä taitoja tulevia kouluvuosia ajatellen. Päiväkerhoissa annetaan lasten ikätasolle sopivaa hengellistä kasvatusta, joka jää etenkin nykypäivänä kodeissa varsin vähäiseksi.

Päiväkerhoissa kävi vielä 1980-luvun alussa n. 150 lasta, sittemmin lasten määrä seudulla on vähentynyt, ja tämä on näkynyt myös päiväkerhojen osallistujamäärissä – osa lapsista on myös vakituisesti päivähoidossa kodin ulkopuolella, eivätkä he siten kuulu päiväkerhotoiminnan piiriin. Myös esiopetuksen siirtyminen päiväkotii vähensi päiväkerholaisten määrää – aiemmin seurakunta järjesti esiopetusta muutamana päivänä viikossa halukkaille.

Vuonna 1977 myös sivukyliel lapsille haluttiin antaa mahdollisuus päästä seurakuntakodin päiväkerhoon. Marjotaiपाल, Pärnämäen ja Mieskonmäen 4-6 -vuotiaille järjestettiin siis kerran viikossa yhteiskuljetus kirkolle kerhoon. 1990-luvulla päiväkerhoja alettiin pitää kylillä: kirkonkylän lisäksi Uimaniemi, Marjotaiपाल, Mieskonmäki ja Pappinen saivat omat kerhoryhmänsä. Seurakuntakodilla on myös pidetty MLL:n Joutsan osaston toimesta äiti-lapsi -kerhoa vuodesta 1985 lähtien, myöhemmin nimi vaihtui avoimeksi päiväkerhoksi.

Päiväkerhotyön lisäksi 1970-80 -luvulla harjoitettiin myös kehtoluokkatyötä. Sen ideana oli huolenpito pienimmistäkin niin, ettei se yhteys, joka kasteen hetkellä solmitaan, katkeaisi. Aluksi kehtoluokkatyössä toimittiin siten, että kun lapsen kastepäivästä oli kulunut vuosi, hänelle lähetettiin onnittelukortti. Sittemmin seurakunnan lapsityö pyrki muistamaan kolme vuotta täyttäneitä jäseniään kortilla, kirjeellä tai vieraillemalla päivänsankarin kodissa. Onpa seurakuntakodilla vietetty 1990-luvun alussa 3-vuotiaiden seurakuntalaisten yhteissynttäreitäkin. Seitsemänvuotiaat lapset on puolestaan siunattu koulutielle, aluksi kouluunsiunaamistapahtuma järjestettiin keväisin, sittemmin syksyllä koulujen alettua.

Pyhäkoulut

Pyhäkouluilla on Joutsan seurakunnassa pitkät perinteet. 1970-80 -luvuilla pyhäkouluja pidettiin paitsi seurakuntakodilla myös kodeissa. Pyhäkoulut ovat vapaaehtoisten pitämää lapsille suunnattua hengellistä kasvatustyötä, eräänlainen lasten tasolla ja ehdoilla pidettävä pienoisjumalanpalvelus. Myös kevätretket ja joulujuhlien vietto ovat kuuluneet pyhäkoulujen toimintaan.

Vielä vuonna 1977 pyhäkouluissa kävi 135 joutsalaislasta, ja ohjaajia oli 14. Sittemmin määrä on hiipunut – 1980-luvulla pyhäkoululaisia olisi kyllä riittänyt, mutta vapaaehtoisista pyhäkoulunopettajista oli pula, ja myöhemmin perheidenkin innostus lopahti, vaikka pyhäkoulutoimintaa aina välillä yritettiin elvyttää. Syynä saattaa olla nykypäivän väsyttävä rytmi; työ- ja kouluviikot ovat niin hektisiä, että sunnuntait rauhoitetaan kotioloissa lepäilylle. Pyhäkoulujen tarjoama hengellinen anti ei sekään tänä päivänä kaikkia kiinnosta, koulun ja päiväkerhojen hengellisen opetuksen katsotaan riittävän.

Pyhäkoulujen kiireetön ja lapsikeskeinen hengellinen opetus on silti ollut arvokas lisä seurakunnan lapsityöhön. Helka Heikkosta haastateltiin pyhäkoulunopettamisesta Seurakuntaviestiin vuonna 1980, ja haastattelun sanoma toimii vielä tänäkin päivänä: ”Sinulle, joka tätä luet: Sinusta voi tulla pyhäkoulun opettaja, ihminen, joka julistaa hyvää sanomaa Jeesuksesta. Tästä työstä saadaan harvoin suuria otsikoita sanomalehtiin. Kuitenkin hiljaisuudessa saattaa tapahtua sitä enemmän.”

Joutsan seurakuntaan saatiin ensimmäinen vastaavan lastenohjaajan toimi vasta vuonna 1982. Tätä hoiti vuoteen 1986 asti Margit Norkia, hänen jälkeensä vastaavana lastenohjaajana toimi Raili Vuoti vuoteen 1995 asti. Seuraava lastenohjaaja oli Eija Kinnunen vuoteen 1999, jonka jälkeen lastenohjaajana on toiminut Milja Urkko.

Varhaisnuorten kerhotoiminta

Joutsan seurakunta on järjestänyt alakouluikäisille paitsi monipuolista kerhotoimintaa (Joutsassa on toiminut ainakin seuraavia kerhoja: tyttö-, poika-, seka-, pienoismalli-, lennokki-, askartelu-, postimerkki- ja kokkikerhot), myös leirit toimintaa varsinkin kesäisin ja usein yhteistyössä mm. 4H-yhdistyksen ja kunnan kanssa. 1970-80 -luvulla kevättalvella pidetyt rovastikunnalliset varhaisnuorten talvipäivät keräsivät vuosittain myös ison joukon joutsalaislapsia kilpailemaan hiihdossa, jääkiekossa, lausunnassa, piirtämisessä,

musiikissa ja raamattutiedossa muiden rovastikunnan lapsien kanssa, ja nämä kilpailut pidettiin vuorollaan myös Joutsassa. Joutsan vuoro oli isännöidä kilpailuja vuonna 1977. 1980-luvulla varhaisnuorison kisat jaettiin kahteen ryhmään siten, että kevättalvella pidettiin urheilupainotteiset kisat ja syksyllä henkiset kisat, joissa kilpailtiin eri taidelajeissa ja raamattutiedossa.

Muita varhaisnuorten toimintamuotoja Joutsan seurakunnassa ovat olleet mm. 10-vuotiaille pidettävät yhteiset ns. kymppisynttäröt, joita on juhlittu vuodesta 1996 alkaen, ja jotka alusta lähtien saavuttivat ikäluokkansa suuren suosion.

Seurakunnan nuoriso- ja lastenohjaajat ovat käyneet kouluissa pitämässä aamunavauksia, vierailleet tunneilla ja siten tehneet itseään tutuiksi joutsalaiskoululaisten keskuudessa. 2000-luvulla päiväkerholaisten vähennyttyä seurakunta alkoi myös tehdä yhteistyötä kunnan kanssa lasten iltapäiväkerhotoiminnan ylläpitämiseksi Joutsassa, ja niinpä lasten iltapäiväkerho Reppu on toiminut koululla muutaman vuoden. Kerho on ensisijaisesti suunnattu 1.-2.-luokkalaisille lapsille, joiden vanhemmat ovat päivisin töissä. Iltapäivätoiminta ei sinänsä ole Joutsan seurakunnassa uutta, sillä seurakunta piti ensiluokkalaisille iltapäiväkerhoa jo vuonna 1991.

Partio ansaitsee oman mainintansa varhaisnuorille suunnatussa harrastustoiminnassa. Vaikka partio ei nykyään varsinaisesti olekaan seurakunnan järjestämää kerhotoimintaa, sillä on kuitenkin kristillinen arvopohja ja seurakunta on alusta asti pyrkinyt tukemaan sen toimintaa antamalla tiloja partiotoiminnan käyttöön. 1970-luvulla seurakunnan nuoriso-ohjaajia oli mukana partiotoiminnan vetäjinä, nykyään partio toimii vapaaehtoisvoimin.

Joutsan Jousipojat perustettiin vuonna 1947, ja vaikka sen toiminnassa oli 1970-luvun loppupuolelta asti mukana myös tyttöjä, sen nimi muutettiin Joutsan Jousipartioksi vasta vuonna 1991. Partiotoiminnassa, kuten yhdistystoiminnassa useinkin osanottajamäärät ovat vaihdelleet aika tavalla; vähimmillään partiossa on ollut kymmenisen henkeä, parhaimmillaan 1970-luvun lopulla toistasataa. Vuonna 1978 partiolupauksen antoi peräti 91 varhaisnuorta. Jousipartio on pitänyt leirejä (mm. Pekkasissa pidettyjä vesileirejä, joissa on tutustuttu vesihiihtoon, purjehdukseen ja melontaan), vaeltanut Lapissa ja tehnyt matkoja mm. Norjaan ja Venäjälle. Joulun aikaan partiolaiset ovat sytyttäneet kynttilöitä sankarihaudoille, aluksi jouluaattona,

1990-luvun lopulta lähtien itsenäisyyspäivän iltana. Vuonna 1990 partiolaiset pystyttivät talkoilla partiomajan Mainiemeen. Partiossa on pidetty valokuvauskerhoa ja keskitytty erityisesti radio- ja pelastustoimintaan. Nämä ns. radiopartiolaiset antoivat hauskan näytteen osaamisestaan noin sadalle osanottajalle partion pikkujouluissa vuonna 1978:

”Travolta-tanssin ja tietokilpailun jälkeen illan kohokohdaksi muodostui radiopartiolaisten joulupukinaseman pystytys. He olivat pukeutuneet vihreisiin haalareihin ja pystyttivät radiopuhelinaseman keskelle seurakuntasalia. Ja ei aikaakaan, kun tavoittivat Korvatunturin ja joulupukin langan päähän. Joulupukki lupasi poikkeuttaa Joutsan seudun pukkupartion joulujuhlaan. Ja aika pian sitten saapuikin joulupukki valot säkenöiden paikalle.”

Nuoret

Myös nuoret on pyritty saamaan mukaan seurakunnan toimintaan erilaisten kerhojen, kokoontumisten ja konserttien avulla. Nuoriso-ohjaajat ja -pastorit ovat pyrkineet pitämään avoimet ja luontevat välit nuoriin. Jo 1970-luvulla nuortenilloissa ”Ei yritetä puhua ketään ympäri, tarkoitus antaa sinne tuleville tilaisuus tutustua toisiinsa, seurakunnan työntekijöihin ja muihin kristittyihin sekä Jumalaan”. Tämä olikin toimiva konsepti, sillä parhaimmillaan seurakunnan toiminnassa oli mukana nelisensataa nuorta. Nuorille oli nuorteniltojen ohella tarjolla mm. lentopallo- ja jääkiekkovuoroja, kitaransoiton opetusta ja näytelmäkerho. 1980-luvulla nuoret pitivät myös vanhalla seurakuntatalolla kirpputoria nuoriso-ohjaajan johdolla, sen tuotto meni seurakunnan nuorisolähetystyökohteeseen Hong Kongiin.

Nuoret ovat kokoontuneet niin uudella seurakuntakodilla kuin vanhalla, jossa yläkerta oli varattu nuorten käyttöön – tilanahtaus tosin vaivasi nuorteniltoihin osallistujia, sillä yläkertaan ei juuri muuta mahtunut kuin pingispöytä... Nuorisotyö sai 1970-luvulla silloin tällöin kritiikkiä siitä, että nuortenilloissa vain ”pelataan pelejä”, mutta pelaaminen ja siinä ohessa syvällisten asioiden pohtiminen porukalla toimi paremmin kuin vanha kerhoillan kaava, joka sisälsi virsiä, rukousta ja raamatun lukua.

Yleensä nuortenilloissa ja muissa tapaamisissa pääpaino on vapaalla yhdessäololla ja kavereiden tapaamisella, mutta seurakunnan nuoret ovat perinteisesti osanneet myös toimia yhteiseksi hyväksi; esimerkkinä on edellä mainittu lähetyskirpputori, ja 1990-2000 -luvun vaihteessa seurakunnassa toimi N.A.P.A. eli Nuoret Auttajat Pyhällä Asialla, joka järjesti myyjäisiä ja muuta

toimintaa lähetystyön hyväksi sekä piti etiopialaista kummilasta. Myös Nuiskukurssi, eli Nuorten ihmissuhdekurssi vuonna 2002 pyrki parantamaan nuorten hyvinvointia ja yhdessä tekemistä.

Rippikoulutyö on ehkä tärkein seurakunnan nuorisotyön muoto. Rippileirejä on pidetty vuodesta 1974 lähtien Pekkasissa, ja rippikoulu tavoittaa edelleen lähes kaikki ikäluokkansa nuoret. Rippikoulussa perehdytään leiriviikon aikana intensiivisesti mm. raamattuun, kristinopin keskeisiin asioihin, kirkkomusiikkiin ja tietenkin nuoria askarruttaviin kysymyksiin, kuten seurusteluun ja päihteisiin. Rippikoulu huipentuu konfirmaatioon, ja konfirmaatiopäivän aamuina kirkko onkin perinteisesti täynnä konfirmoitavien sukulaisia, ystäviä ja muuta kirkkokansaa. Alboihin konfirmoitavat ovat pukeutuneet 1970-luvulta lähtien, vuonna 1976 Joutsan seurakunta hankki rippialbat yhdessä Leivonmäen seurakunnan kanssa. Osa konfirmoiduista nuorista jatkaa myöhemmin vapaaehtoisessa isoskoulutuksessa, jossa heistä valmennetaan apuohjaajia seuraavan vuoden rippileireille ja lastenleireille.

Joutsassa toimi sekä nuoriso-ohjaaja että nuorisopappi jo 1970-luvulla; Nuoriso-ohjaajina ovat seurakunnassamme toimineet Antero Salminen (1976-82), Ilpo Ylikoski (1982), Hilka Koskela (1982-84), Risto Tuomela (1984-86), Tapio Piilola (1986-87), Jari Långström (1987-88), Seppo Meriläinen (1988-90), Mari Kyrönlahti (1990-2000) ja vuodesta 2000 eteenpäin Annika Ratia.

Vaihtuvuus on ollut vilkasta, mutta jokainen nuoriso-ohjaaja on kuitenkin tuonut jotakin uutta tullessaan seurakunnan nuorisotyöhön. Vuonna 1985 nuoriso-ohjaajan virka oltiin vähällä lakkauttaa; kirkkoneuvosto ehdotti yksimielisesti lakkauttamista, mutta valtuusto ei tätä hyväksynyt, vaan äänesti äänin 12-4 viran säilyttämisen puolesta. Kokouksessa puolustettiin päätöstä siten, että ei ole nuorten vika jos seurakunnan taloudella menee huonosti, ja että keinoina olisivat mm. kokouspalkkioista luopuminen, metsänmyyntimahdollisuus, vapaaehtoiset lahjoitukset sekä luottamusmiesten talkoohenki.

Sekä lapsi- että nuorisotyö on tehnyt vuosien mittaan aktiivisesti yhteistyötä mm. kunnan ja eri järjestöjen kanssa, järjestänyt leirejä ja tapahtumia. Lapsille suunnattu toiminta koetaan Joutsassa tärkeäksi, ja yhteistyöllä eri tahojen kanssa halutaan osaltaan vaikuttaa alueen lasten hyvinvointiin. Esimerkiksi keväällä 2003 seurakunta järjesti yhdessä 4H-yhdistyksen kanssa

kerhonohjaajien koulutuksen, johon osallistui 17 nuorta. Saman vuoden marraskuussa lasten oikeuksien päivänä naulattiin 10 teesiä vanhemmuudesta ja lapsen hyvästä elämästä kirkon oveen – näyttävään tapahtumaan ja sitä edeltävään kulkueeseen osallistui suuri joukko joutsalaisia koululaisia ja alle kouluikäisiä.

Musiikkielämä

Musiikki kuuluu olennaisesti jumalanpalveluksiin ja kirkollisiin toimituksiin, mutta myös muussa seurakunnan toiminnassa ja tapahtumissa sillä on oma vankka sijansa. Seurakuntalaiset ovat saaneet nauttia niin paikallisin voimin kuin kauempaakin tulleiden esiintyjien konserteista, yhteislaulutilaisuudet – erityisesti kauneimmat joululaulut, joita kirkossa on laulettu vuodesta 1976 – ovat erittäin suosittuja. Seurakuntalaisia on perehdytetty myös virsiuudistusten mukanaan tuomiin uusiin virsiin. Seurakunnassa toimii oma kirkkokuoro, joka kuuluu Suomen Kirkkokuoroliittoon. Maanantai-iltaisin seurakuntakodilla harjoitteleva kirkkokuoro on perinteisesti esiintynyt useita kertoja vuodessa jumalanpalveluksissa ja lukuisissa muissa tilaisuuksissa.

Joutsan kirkon ensimmäiset urut ovat vuodelta 1879. Ne olivat alun perin 9-äänikertaiset, ja seuraaviin urkuihin vuodelta 1901 lisättiin viisi äänikertaa. Nykyiset, kolmannet urut ovat vuodelta 1938. Niissä on 22 äänikertaa, ja niitä päästiin vihdoinkin kunnostamaan vuonna 2003, jolloin korjausurakasta vastasivat Sotkamon urkurakentajat. Remontin yhteydessä keskellä parvea sijainnut soittopöytä siirrettiin alttarista katsottuna oikeaan reunaan, jolloin kuorot ja muut esiintyjät saivat tarvitsemaansa tilaa.

Kirkkoon hankittiin myös sähköpiano vuonna 1994, ja seurakuntakoti sai tarvitsemansa flyygelin vuonna 1989.

Joutsan seurakunnassa on järjestetty paikallisten musiikintaitajien voimin useita konsertteja, joihin on saapunut yleisöä runsain mitoin. Vuonna 1988 Seppo Pänkäläinen sävelsi kirkon 175-vuotisjuhlavuoden kunniaksi Luukas-passion, joka kantaesitettiin pääsiäisenä. Samana vuonna Suomen kirkkomusiikkiliitto osti Luukas-passion kustannusoikeudet, ja sitä esitetään pääsiäisen aikoihin ympäri Suomea. Joutsassa Luukas-passiota on kuultu kantaesitysvuoden jälkeen vuosina 1989 ja 1990. Vuonna 2001 mukana oli lähes 60-henkinen passiokuoro, ja yleisöä kirkossa oli 350 henkilöä. Yleisöä kiinnosti myös 1980-

luvulla useana kesänä toteutettu kesämusiikkisarja, joka toi kirkkoon useita tasokkaita esiintyjä – esimerkiksi huippuviulisti Heimo Haittoa päästiin kuuntelemaan kesällä 1984.

Myös Tuomas-messua Joutsassa on esitetty paikallisin voimin, ensimmäisen kerran messusta päästiin nauttimaan vuonna 1994, ja se kokosikin kirkon täyteen yleisöä. Myös yhteislaulutilaisuudet, erityisesti kauneimmat joululaulut, ovat olleet hyvin suosittuja – kauneimpia joululauluja on Joutsan seurakunnassa laulettu vuodesta 1976 lähtien, ja niissä on yhteislaulujen lisäksi ollut mukana myös paikkakunnan musiikkiväkeä. Esimerkiksi vuonna 1982 eräissä joululaulutilaisuudessa oli esiintymässä naiskuoro, mieskuoro, lapsikuoro ja kirkkokuoro. Kirkossa on myös pidetty kauneimmat hengelliset laulut –yhteislaulutilaisuuksia sekä seurakuntakodilla lauletaan yhdessä – yhteislaulutilaisuuksia ja pyhäkoulua yhdessä vapaaseurakunnan ja helluntaiseurakunnan kanssa.

Joutsan kirkkomusiikin kantava voima on vuonna 1925 perustettu Joutsan kirkkokuoro. Sitä on johtanut tähän historiikkiin kuuluvalla ajanjaksolla vuoteen 1984 Sakari Nenonen, vuodesta 1984-85 Seppo Pänkäläinen, vuodesta 1985 Kirsti Mustonen ja vuodesta 1990 eteenpäin Aki Rämö. Seurakunnan musiikkielämää on rikastuttanut myös useita nuorten lauluryhmiä, kuten Seppo Pänkäläisen ohjaama lauluryhmä 1970-80 -lukujen vaihteessa ja 2000-luvun alkupuolella lauluryhmät TriAngels ja Pasifae.

Kanttorina Joutsan seurakunnassa toimi 1970-luvun alusta vuoteen 1984 ja eläkkeellesiirtymiseensä saakka Sakari Nenonen. Hänen jälkeensä kanttorin tehtäviä hoiti sivutoimisesti Seppo Pänkäläinen, ja vuodesta 1985 vuoteen 1988 kanttorina toimi Kirsti Mustonen. Tämän jälkeen väliaikaisena kanttorina toimi Reijo Salonen, kunnes seurakuntaan saatiin jälleen vakituinen kanttori Aki Rämö, jonka saaminen urkujen ääreen oli onnenpotku – Joutsan Seudussa oli vuonna 1990 kirjoitettu kanttoritilanteesta seuraavasti: ”Todettakoon, että Joutsan kanttorin paikka on ollut haussa jo yli 40 kertaa, joten kiven takana tuntuvat kirkkourkurit olevan”.

Diakonia

Diakonia on kreikkaa ja tarkoittaa palvelemista. Se on seurakunnan työmuodoista tärkeimpiä, ja tietyllä tapaa vaatimattomin, sillä se ei pidä "meteliä" saavutuksistaan; diakoniatyö perustuu luottamukseen, ja tietoon siitä että niin keskustelu- kuin muutakin apua on hädän hetkellä saatavissa. Ja vaikka elämässä ei suurempia kriisitilanteita olisikaan, diakoniatyön järjestämät piirit ja tilaisuudet ovat kävijöilleen tärkeitä. "Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi" toimii diakonian ohjenuorana.

Vanhusten virkistystoiminnan kehittäminen tuli ajankohtaiseksi 1970-luvulla, ja se sulautui luontevasti diakoniatyön nimikkeeseen alle. Jo 1960-70 -lukujen taitteessa kirkonkylällä sekä Uimaniemellä, Mieskonmäessä ja Ruhalahdessa toimi vanhusten kerhoja, joiden vetäjänä toimi seurakuntasisar, ja mukana olivat myös kanttori ja toinen papeista. Vuosi 1980 oli seurakunnan vanhustyölle merkittävää aikaa. Joutsan kunta, kansalaisopisto ja terveyskeskus alkoivat suunnitella vanhusten päivätoiminnan järjestämistä. Ideana oli järjestää ikäihmisille "vaihtelua ja monipuolista virkistystä". Kirkkovaltuusto päätti lahjoittaa kokouspalkkionsa, 6000 mk, vanhusten päiväkotitoiminnan käynnistämiseen, ja tarkoitus oli sulattaa siihenastiset vanhustenkerhot tähän toimintaan. Päiväkoti aloitti kokeiluluontoisesti maaliskuussa 1980, ja kaikki paikkakunnan eläkeläiset kutsuttiin seurakuntakotiin tutustumaan toimintaan. Päiväkotiohjelmassa oli mm. sauna, hierontaa, jalkahoitoa, käsityö- ja askarteluryhmiä, jumppahetki sekä ohjelmatuokio, joka piti sisällään mm. raamattutunnin sekä virsilaulua. Tietenkin päiväkodissa tarjottiin osallistujille myös ruokaa ja hyvät kahvit.

Varttuneen väen päiväkotitoiminnalle oli tilausta, ja se saavutti suuren suosion. Onnistuneen kokeilun innoittamana Marjotaipaleen, Ruhalahden, Tolvasniemen ja Pylsyn vanhuksille perustettiin seuraavana vuonna oma Pärnämäen vanhusten päiväkoti, jossa myös oli mahdollisuus saunaan, tehdä ohjatusti käsitöitä tai askarrella, olla mukana kuntojumpassa ja ohjelmahetkessä, ruokailla ja tavata tilauksesta hierojaa tai jalkahoitajaa. Päiväkoti kokoontui Pärnämäen entisellä koululla, jonne kunta maalasi ja kunnosti yhden luokan vanhusten käyttöön sekä varusti luokan jääkaapilla, sähköhellalla ja astiastolla.

Diakoniatyö on tehnyt jo 70-luvulla yhteistyötä muiden tahojen kanssa. Vuonna 1976 seurakunta järjesti yhdessä kansalaisopiston ja SPR:n kanssa ystävä- ja tukihenkilökurssin, jonka läpäisseet saattoivat olla mukana kehittämässä ystäväpalvelua vanhainkodeissa ja kehitysvammaisten parissa.

Diakoniatyö on vuosien varrella auttanut vaikeuksiin joutuneita perheitä ja jakanut perheisiin jouluavustuksia, vierailut jouluaattona terveystieteiden vuodeosastolla ja kunnalliskodilla, pitänyt leirejä päihdeongelmallisille (päihdetoiminta seurakunnassa alkoi vuonna 1989), ollut mukana järjestämässä ulkoilupäiviä ja erilaisia tempauksia yhteisvastuun hyväksi, valmistanut Äiti Teresa -peittoja, pitänyt parisuhde-, ja toimiva perhe -kursseja, käynnistänyt Joutsan Seutu -lehden lukijaretkien, jossa lehteä on luettu kasetille näkövammaisten iloksi, järjestänyt omaishoitajien virkistysretkiä ja pitänyt läheisensä menettäneille sururyhmää.

Tärkeä diakoniatyön muoto on 1970-luvulla ollut seurakunnan kehitysvammaisille nuorille järjestämä kerhotoiminta. Kerran kuukaudessa kokoontuneessa kerhossa askarreltiin, pidettiin hartaushetkiä ja ohjelmatuokioita sekä tavattiin tuttuja. Kerho toimi aktiivisesti lakkauttamiseensa saakka, vuoteen 1981, jolloin kerholaiset siirtyivät työskentelemään päiväkeskukseen, eikä kerho siis koettu enää tarpeelliseksi. Seurakunta piti kuitenkin hartaushetkiä päiväkeskuksen väelle joka toinen viikko, ja seurakunnalla oli edelleen sopimus Keski-Suomen kehitysvammapiirin kanssa palvelujen tuottamisesta määrättyissä puitteissa, jotka kehitysvammapiiri korvasi, eli leiri- ja retkikuluissa.

1980-luvun alussa kansalaisopisto järjesti seurakunnan aloitteesta lähimmäispalvelukurssin, jonka suoritti 15 henkilöä. Kokoontumiskertoja oli 15, ja kurssin päätyttyä muodostettiin nk. lähimmäispalveluryhmä, joka piti yhteyttä lähinnä yksinäisiin vanhuksiin.

Diakoniatyöstä on Joutsan seurakunnassa vastannut tämän historiikin alkupuolelta 1990-luvulle seurakuntasisar Elsa Salminen, jonka jälkeen Joutsassa diakonia-asioita hoiti kahtena päivänä viikossa Leivonmäen seurakuntasisar Toini Saarinen. 1993 kirkkovaltuusto päätti toistaiseksi olla täyttämättä seurakuntasisaren paikkaa, mikä herätti seurakuntalaisissa kritiikkiä. Vuonna 1995 kirkkovaltuusto päätti anoa tuomiokapitulilta vapautusta seurakuntasisaren viran täyttämisestä vuoden 1997 loppuun asti -

tämä tosin herätti varsin voimakasta vastustusta seurakuntalaisten keskuudessa, sillä diakoniatyö koettiin erittäin tärkeäksi toimintamuodoksi. Vuonna 1997 diakoniksi valittiin Pirkko Haapakka, ja vuodesta 2000 diakoniatyöntekijänä toimi Sisko Mäkikangas.

Lähetys

Lähetystyö on seurakunnan työmuodoista vanhimpia, ja perinteisesti lähetyssaiheiset tapahtumat ovat keränneet ilahduttavasti osanottajia; esimerkiksi vuoden 1976 lokakuussa pidetty lähetyssunnuntai kokosi lähetysväen kuulemaan diakonissa Taimi Saaren kertomusta busmanneista. Lähetyspiirejä oli vielä 1980-luvulla kahdeksan, ja ne kokoontuivat kylillä kodeissa kesälläkin. Lähetysjuhlissa saatiin tavata seurakunnan nimikkolähettejä ja kuulla ulkomaisten vierailijoiden kuulumisia. Lähetysten hyväksi pyöritettiin Joutopäivillä lähetyssravintolaa peräti toistakymmentä vuotta, ja 1990-luvulla vanhan seurakuntatalon Annan kammarilla myytiin kahvi- ja myyjäistuotteita lähetyksen hyväksi. Lähetystyön johtokunta on järjestänyt lähetyksen hyväksi mm. hirvipeijaisia, myynyt lohikeittoa ja organisoinut vaatekeräyksen Keniaan ja silmälasikeräyksen pakolaisille. 1990-2000 -luvuilla lähetyksellä on ollut perinteisesti kaksi suurta tempausta vuosittain: elokuussa Jousan markkinoilla torille pystytetty lähetyshökkeli, josta voi ostaa myyjäistuotteita ja arpoja, ja ensimmäisen adventin aikoihin pidetyt joulumyyjäiset.

Lähetystoiminta tapahtuu Joutsassa pitkälti vapaaehtoisvoimin, tietenkin viranhaltijoiden avustuksella.

Seurakunnassa sattuu ja tapahtuu

Seurakunta on aina ollut avoin muutoksille ja ympärillä tapahtuville uusille tuulille – niinpä Joutsan seurakuntakin lähti omalta osaltaan mukaan Joutopäivien kehittämiseen 1970-luvulla. Tästä seurasi nurinaa, johon kirkkoherra vastasi: ”...vieläkin arvostelua siitä, että seurakunta osallistuu melko voimakkaasti ja aktiivisesti Joutopäivien ohjelmaan. Periaatteena kuitenkin: seurakunnan pitää olla siellä missä ihmiset ovat.” Seurakunnan osuudeksi vakiintuivat kirkkokonsertin järjestäminen, ulkoilmakonsertti (yleensä nuorille suunnattu) kirkkopuistossa, lähetysravintolan pito seurakuntakeskuksessa sekä Joutsan Kotiseutuyhdistyksen seurakunnalle lahjoittamalla kirkkoveneellä esitetty kirkkovenenäytös, josta kirjoitettiin paikallislehdessä näin runollisesti:

”Sunnuntaiaamuna kuuluu Angesselältä harrasta virrenveisuuta, kun seurakunnan oma kirkkovene ilmestyy horisonttiin Ruosteniemen takaa ja saapuu kahdeksan airoparin voimin siltojen alitse vanhaan kirkkovenevalkamaan. Joutsan Kotiseutuyhdistyksen järjestämään kirkkovenenäytökseen osallistuvat vanhan ajan kirkkovaatteisiin pukeutuneet joutsalaiset palauttavat mieliin viime vuosisadalla tehdyt kirkkomatkat. Rannasta siirrytään kirkkoon juhla jumalanpalvelukseen.”

Joutopäivillä on myös vierailut Kansan raamattuseuran Sana-auto, pidetty yhteislaulutilaisuus kirkkopuistossa, veisattu virsiä vuodelta 1701 joutopäiväjumalanpalveluksen yhteydessä ja otettu Joutsan seurakunnan luottamusmiesten toimesta mittaa Luhangan ja Leivonmäen luottamusmiehistä Joutopäivien tukkilaiskisojen rullauskilpailussa. Mieleenpainuva projekti oli myös vuoden 1984 Joutopäivillä esitetty Timo Huuhtasen käsikirjoittama näytelmä Herännäiskäräjät, joka esitettiin pääjuhlassa museolla.

Seurakunta on myös osallistunut Joutsassa 1990-2000 -luvulla järjestettyihin Taiteiden yö -tapahtumiin järjestämällä mm. hiljentymismahdollisuuden kirkossa ja hartaushetken ulkona lumialttarilla sekä erilaisia aktiviteetteja seurakuntakodilla, kuten lapsille vesimyllyntekopajan.

Seurakunta on huolehtinut Joutsan hiihtojen kisaheartauksien pitämisestä, pitänyt Joutsaan muuttaneille tervetulo-tilaisuuksia yhdessä kunnan kanssa, antanut seurakuntakeskuksesta tilat SPR:n järjestämille verenluovutustilaisuuksille, pitänyt hautausmaan siivoustalkoita keväisin ja

syksyisin vapaaehtoisten voimin... Esimerkkejä on paljon. Kirkkoherra Kiisken linja siitä, että seurakunnan pitää rohkeasti toimia siellä missä ihmisetkin ovat, pitää edelleen.

Seurakunta on 1970-luvulta asti tiedottanut toiminnastaan paikallislehden välityksellä; lehdessä on julkaistu Sana tälle viikolle, Sanan äärellä ja Sana sunnuntaiksi -hartauskirjoituksia, joita seurakunnan työntekijät ovat laatineet. Kirkollisista ilmoituksista ovat joutsalaiset voineet lukea seurakunnan tulevan viikon tapahtumat, ja vielä 1980-luvulla ilmoituksissa informoitiin myös seurakuntaan ja täältä pois muuttavista. 1-2 kertaa vuodessa ilmestyvään seurakuntaviestiin viranhaltijat ja vapaaehtoiset ovat voineet kirjoittaa työalojensa kuulumisia, ja tämä tiedotuslehti ilmestyy edelleenkin paikallislehden välissä, nykyisin tosin Kirkkoposti-nimellä, jonka keksi 2000-luvun alussa Aila Eskelinen.

Myös ristiriidat ovat kuuluneet seurakunnan historiaan – kokoukset ovat olleet välillä suorastaan riitaisia, tuoreessa muistissa ovat 2000-luvun alun valtuustonkokouskärhämät, joiden päätöksistä käytiin vääntöä välillä tuomiokapitulissakin asti. Ihmiset ovat myös herkästi reagoineet seurakunnan tekemiin päätöksiin ja muuhun seurakunnan toimintaan, ja välillä yleisönosastoille on ilmestynyt kiukkuisia kirjoituksia esim. hautausmaan kesätyöntekijöiden työinnosta tai sen puutteesta, seurakunnan työntekijöiden henkilökemioista, lasten kauneimpien joululaulujen puuttumisesta tai, kuten vuonna 1982 Lukijan puheenvuorossa otsikolla ”Joutsan kirkosta kirkon päättäjille”: ”Miksi meitä seurakuntalaisia paleli jouluaamuna niin hirveästi? Ainahan vanhassa kirkossa palelee talvella, mutta niin kylmää ei vielä ikinä ole ollut. Oli sekin jouluaamu! Olihan koko jouluviikko kovia pakkasia, että olisi voinut edeltä käsin ruveta lämmittelemään. terv. Joukko seurakuntalaisia”

On tietenkin hyvä, että ihmiset uskaltavat ottaa kantaa ja puuttua havaitsemiinsa epäkohtiin. Seurakunta pyrkii toimimaan paikkakuntalaisten parhaaksi eikä sen pidä pelätä kritiikkiä. Tärkeintä on, että voidaan toimia yhdessä ja kehittää seurakuntaa hyvään suuntaan, tehdä seurakunnasta sellainen, että se kestää ja tuottaa hedelmää tulevillekin polville.